

13. Wereldwijde kerk

DOELSTELLINGEN

- De kinderen ontdekken dat er niet slechts één manier bestaat om kerk te zijn, onder andere door een bezoek aan een andere kerk.
- De kinderen ontdekken dat christenen in verschillende werelddelen het kerk-zijn anders vormgeven en dat dit onder andere te maken heeft met verschillen in gewoontes, omgangsvormen, normen en waarden, met het temperament van mensen, met het klimaat van het land, met de inrichting van de samenleving en met de plaats van het geloof en de kerk daarin.
- De kinderen begrijpen dat er niet slechts één juiste manier van kerk-zijn is, maar dat er verschillende stromingen zijn, vaak vooral gebaseerd op verschillen in interpretatie van de Bijbel en de specifieke benadrukking van bepaalde onderdelen van het geloof.
- De kinderen kunnen aangeven wat hen aanspreekt in een andere kerk en delen dit met elkaar.

(THEOLOGISCHE) ACHTERGRONDINFORMATIE

Dé kerk bestaat niet, ook al wordt er weleens in deze termen gesproken. Zowel in Nederland als wereldwijd bestaat de kerk uit een enorm wijdvertakt geheel van min of meer samenhangende of zelfstandige gemeenschappen en instituten. De kerk valt niet samen met één instituut, gelooft niet één en hetzelfde en geeft de gemeenschap van gelovigen ook niet op één wijze vorm. Accenten verschillen per stroming en per modaliteit daarbinnen. Deze bijeenkomst is niet bedoeld om een specifieke voorkeur of keuze te uiten. Het gaat erom de diversiteit te laten zien die binnen het christelijk geloof bestaat, met respect voor alle variaties. Dat kan door de ander op te zoeken, te ontmoeten en aan te vullen in plaats van te polariseren. Iedere christelijke gemeenschap heeft haar eigen gaven en accenten.

Voor kinderen van nu zijn de verschillen tussen verschillende kerken, ook wereldwijd, geen vanzelfsprekendheid. Ze weten vaak niet eens tot welke kerk ze zelf behoren, laat staan dat ze weten dat er verschillen zijn tussen kerken en wat die dan zijn! In deze bijeenkomst komen de kinderen niet alles te weten over stromingen en modaliteiten. Het is de bedoeling om ze bewust te maken van het feit dat er verschillen bestaan binnen de christelijke kerk, en om dit concreet te maken door in te zoomen op een voorbeeld.

VOORBEREIDING

Persoonlijke voorbereiding

Neem de achtergrondinformatie bij dit programma goed door. Daarnaast is het wenselijk om je persoonlijk voor te bereiden op deze bijeenkomst. Zo word je zelf ook 'materiaal' voor de bijeenkomst met de kinderen.

Ga voordat je met de kinderen een bezoek brengt aan een 'vreemde' kerk zelf een viering bijwonen van die gemeente. Neem een kopie van werkblad 13.1 mee en beantwoord de vragen.

Praktische voorbereiding

Deze bijeenkomst werkt het best en is het leukst als je de kinderen van tevoren écht laat kennismaken met een andere kerk door er op bezoek te gaan. Dit vergt wel wat voorbereiding.

Contact met een andere kerk

Het is het beste en waarschijnlijk het gemakkelijkst realiseerbaar om een soort kerk te kiezen die de kinderen al een beetje kennen uit hun directe omgeving. Bijvoorbeeld: voor kinderen in Zuid-Nederland is een rooms-katholieke parochie wellicht een herkenbaar aanknopingspunt, voor kinderen in de Randstad een evangelische gemeente en voor kinderen op de Veluwe een reformatorische kerk. Ga als volgt te werk:

- Maak een keuze wat voor soort kerk je als voorbeeld wilt gebruiken. Zoek daarvan een gemeente in de buurt die je zou willen bezoeken en neem contact op met de voorganger.
- Geef aan dat je in het kader van de basiscatechese graag eens een viering zou willen bezoeken met je kindergroep om de kinderen bewust maken van het feit dat er andere kerken bestaan. Vraag of dit mag en of het mogelijk is dat iemand uit deze gemeente (bijvoorbeeld de voorganger, de koster of de jeugdwerker) aansluitend aan de dienst iets vertelt aan de kinderen. Geef aan wat je hiervan verwacht en hoeveel tijd je ervoor wilt inplannen (niet te lang).

- Geef aan om hoeveel kinderen het ongeveer gaat en in welke leeftijdscategorie.
- Geef aan hoe jij je het bezoek voorstelt, bijvoorbeeld: het bijwonen van een viering en eventueel een rondleiding door het kerkgebouw met mogelijkheid tot vragen stellen. Maar sta open voor suggesties. Bepaal alles in goed overleg met je contactpersoon!

Voorafgaand aan het kerkbezoek

- Spreek met de kinderen een datum af waarop je met elkaar een andere kerk gaat bezoeken.
- Spreek af dat jullie gezamenlijk (en ruim op tijd) naar de dienst vertrekken. Geef aan wat het vertrekpunt is.
- Regel zo nodig vervoer.

Tijdens het kerkbezoek

- Laat bij aankomst even aan je contactpersoon weten dat jullie er zijn, als je dat zo hebt afgesproken.
- Deel pennen en kopieën van werkblad 13.1 uit. Vraag de kinderen om dit werkblad in te vullen (dat mag tijdens de dienst).
- Verzamel de ingevulde werkbladen direct na afloop.

Vorbereiding van de bijeenkomst

- Zoek op internet, bijvoorbeeld via YouTube, een 'muzikaal' filmfragment van een kerkdienst in Ghana (trefwoorden: Ghana, church, music, dancing). Kies een aansprekend filmpje dat hooguit twee minuten duurt en duidelijk een andere manier van vieren laat zien dan wat jullie in de eigen kerk gewend zijn.
- Zoek op internet, bijvoorbeeld via YouTube, een filmfragment van het Spaanse kinderlied *Yo tengo un amigo que me ama*. Kies een aansprekende versie van het lied.

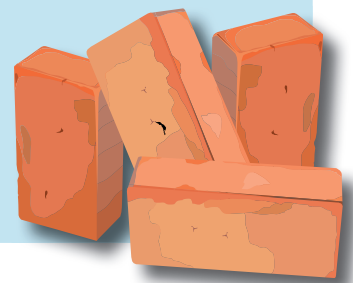
BENODIGDHEDEN

Vooraf

Hieronder vind je een opsomming van alles wat je nodig hebt voor deze bijeenkomst. Zorg ervoor dat je ruim voor het begin van de bijeenkomst klaar bent met alle voorbereidingen. Zo heb je alle tijd om aandacht te besteden aan de kinderen wanneer zij binnenkomen.

Benodigheden

- Een stuk of vijf kaarsen (verschillend in grootte, vorm en kleur) en iets om deze mee aan te steken;
- Kopieën van alle werkbladen voor alle kinderen;
- Pennen;
- Kleurpotloden;
- Een flap-over met stiften;
- Apparatuur om de gevonden filmfragmenten te kunnen afspelen (bijvoorbeeld een laptop met internetverbinding en een beamer met scherm).

PROGRAMMA

5 minuten

Opening

Heet de kinderen van harte welkom. Steek een van de kaarsen aan. Vertel dat het in deze bijeenkomst gaat over verschillende kerken: om die reden heb je niet één, maar meerdere kaarsen bij je. De vlam geeft licht en warmte, en staat symbool voor de liefde van God. Hoe verschillend de kaarsen ook zijn, als we ze aansteken, hebben ze allemaal een eigen vlam van licht en warmte. Steek ook de andere kaarsen aan. Laat ze zo mogelijk branden en zet ze op een veilige plaats.

15 minuten

Verkenning

Tijdens de *Verkenning* ga je met de kinderen inventariseren wat ze al weten over andere kerken. Door de opdracht op werkblad 13.2 maken ze visueel dat hun eigen kerk één van de vele soorten (christelijke) kerken en stromingen is. Deze opdracht is bedoeld om de plaats van de kerk in het geheel van christelijke kerken minder abstract te maken. Het is niet de bedoeling om hier de gehele structuur van de protestantse kerken uit te leggen! Het gaat er slechts om de kinderen ervan bewust te maken dat er meerdere soorten kerken naast elkaar bestaan.

Vraag de kinderen of ze weten in wat voor soort kerk ze zitten (niet de gemeentenaam, maar de modaliteit). (Her)kennen zij de termen 'christelijk' en 'protestants'? Deel vervolgens pennen en kopieën uit van werkblad 13.2. Laat de kinderen met elkaar de opdracht uitvoeren. Help hen zo nodig (na een minuut of twee). In de binnencirkel hoort de naam van jullie gemeente, in de tweede cirkel de naam van jullie kerkgenootschap en in de buitenste dat jullie kerk een christelijke kerk is.

Bespreek kort het resultaat. Vertel dat jullie kerk één van de vele mogelijkheden is om kerk te zijn in Nederland. Maar ook over de hele wereld bekeken zijn er veel verschillende kerken. Het gaat dan niet alleen om verschillende plaatsen waar mensen samenkomen; er zijn ook veel verschillende soorten kerken. Soms zit het verschil in de inhoud: de ene kerk legt de Bijbel net iets anders uit dan de andere kerk, en de ene kerk vindt sommige stukken uit de Bijbel belangrijker dan de andere kerk. Soms kun je het verschil zien aan het gebouw of aan de manier waarop de zondagse viering plaatsvindt.

Laat kinderen tot slot werkblad 13.2 inkleuren. (Dit kan ook aan het eind van de bijeenkomst.)

15 minuten

Verdieping

Kom nog even terug op het bezoek aan een andere kerk. Geef aan dat jullie kerk één van de mogelijke christelijke kerken is. De kerk die jullie hebben bezocht, is een andere mogelijke christelijke kerk. Vraag de kinderen om het ingevulde werkblad (13.1) er even bij te pakken. Sta kort stil bij elke vraag. Wat hebben de kinderen ingevuld? Schrijf enkele steekwoorden op de flap-over.

20 minuten

Verwerking

Geef aan dat één van de manieren waarop kerken kunnen verschillen, het soort liederen is. In sommige kerken worden met name de Psalmen gezongen: de oude liederen die in de Bijbel staan. Die worden meestal begeleid door een statig kerkorgel. In andere kerken worden vooral opwekkingsliederen gezongen: moderne liederen die zijn gebaseerd op teksten uit de Bijbel. Meestal worden deze liederen begeleid door bijvoorbeeld piano, drums en gitaar. Veel kerkmuziek horen we niet alleen in Nederlandse kerken, maar ook in andere landen (in andere talen). Maar soms zijn liederen ook heel eigen aan een land. Laat het filmfragment van een kerkdienst in Ghana zien (zie VOORBEREIDING).

Vraag de kinderen om te beschrijven wat er anders is dan de muziek in hun eigen kerkdienst. Help hen zo nodig door verschillende aandachtspunten te noemen:

- instrumenten,
- staan of zitten,
- het 'kerkgebouw',
- soort lied (ook al versta je de tekst niet, toch kun je wel merken dat het vast een ander soort lied is dan wij gewend zijn).

Leg uit dat verschillen tussen kerken allerlei oorzaken kunnen hebben. Zo kunnen verschillen ontstaan door het weer (binnen in een warm gebouw of een viering in de buitenlucht?), door het temperament of het karakter van mensen (statig en ingehouden of juist swingend en uitbundig?) of door wat voor soort muziek in een land of cultuur gebruikelijk is.

Geef aan dat jullie nu samen een liedje gaan leren dat wordt gezongen door christenen in Zuid-Amerikaanse landen als Paraguay, Ecuador en Peru. Deel kopieën uit van werkblad 13.3. Laat het filmpje van het liedje zien (zie VOORBEREIDING). Luister eerst een keer samen naar het liedje met de tekst erbij. Vertel vervolgens wat de tekst in het Nederlands betekent:

Ik heb een vriend die van mij houdt,
van mij houdt, van mij houdt.
Ik heb een vriend die van mij houdt
en Jezus is Zijn naam.

Die van mij houdt, die van mij houdt,
ja, met tedere liefde.
Die van mij houdt, van mij houdt,
Jezus is Zijn naam.

Jij hebt een vriend die van je houdt,
van je houdt, van je houdt.
Jij hebt een vriend die van je houdt,
Jezus is Zijn naam.

Die van je houdt, die van je houdt,
met Zijn tedere liefde.
Die van je houdt, die van je houdt,
Jezus is Zijn naam.

Luister opnieuw naar het liedje. Het is een aanstekelijke melodie. Kunnen de kinderen het al meezingen?

5 minuten

Afsluiting

Zet nu de kaarsen weer op tafel (en steek die zo nodig opnieuw aan). Zing het lied van werkblad 13.3 nog een keer met elkaar. Blaas na het zingen samen de kaarsen uit.

Bedank de kinderen voor hun aanwezigheid en hun inzet. Tot de volgende keer!

BIJLAGEN

1. Werkblad 13.1 – Op bezoek in een andere kerk
2. Werkblad 13.2 – Onze kerk
3. Werkblad 13.3 – Yo tengo un amigo

Werkblad 13.1 – Op bezoek in een andere kerk

OPDRACHT

Je gaat een kerkdienst van een andere kerk bezoeken. Beantwoord de volgende vragen tijdens of vlak na het bezoek aan die kerk.

1. Wat zag je in de kerk?

---

2. Wat hoorde je in de kerk?

---

3. Hoe was de muziek in de kerk?

---

4. Hoe gedroegen de mensen zich? Statig, heel losjes of ertussenin? Leken ze vrolijk of serieus? Zongen ze uitbundig mee of niet?

---

5. Hoe ging het bidden? Mochten de mensen in de kerk zelf hardop bidden of sprak alleen de voorganger een gebed uit?

---

6. Heb je mensen gesproken uit de gemeente?

---

7. Gedroeg de voorganger zich anders dan wat je gewend bent in je eigen kerk? Zag hij of zij er anders uit? Wat viel je op aan hem of haar?

---

8. Waren er dingen die je niet begreep? Zo ja, wat dan?

---

9. Miste je iets wat je in je eigen kerk gewend bent? Zo ja, wat dan?

---

10. Was er iets wat je in je eigen kerk ook wel zou willen doen, zien of horen? Zo ja, wat dan?

Vergeet niet om je blad mee te nemen naar de bijeenkomst!

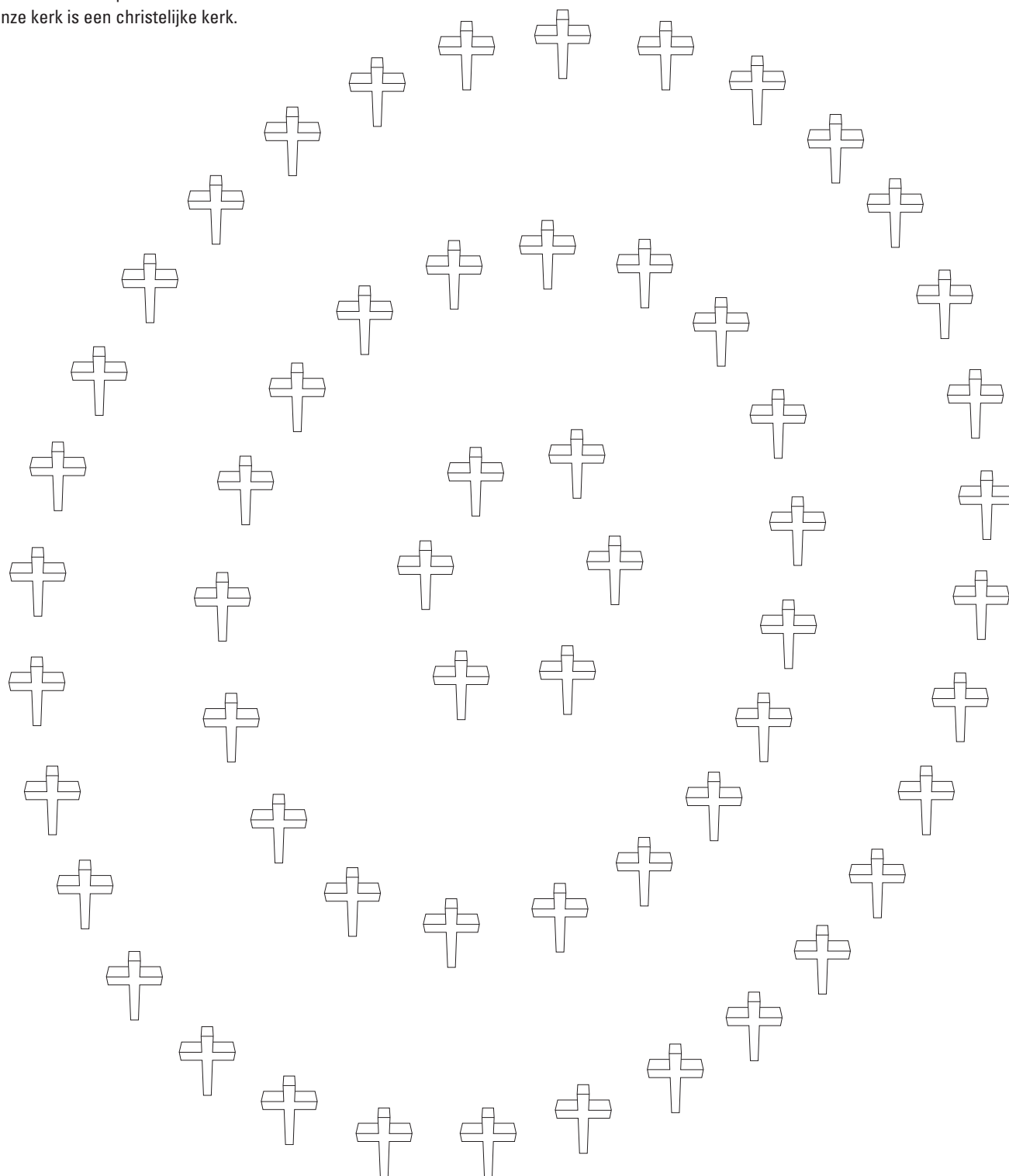

Werkblad 13.2 – Onze kerk

OPDRACHT

Hieronder zie je drie cirkels en drie zinnen. Welke zin hoort waar? Schrijf elke zin in de goede cirkel.

- Onze kerk is de ... [naam van je gemeente]
- Onze kerk is een protestantse kerk.
- Onze kerk is een christelijke kerk.

Werkblad 13.3 – Yo tengo un amigo

YO TENGO UN AMIGO QUE ME AMA

Yo tengo un amigo que me ama, me ama, me ama.
Yo tengo un amigo que me ama, su nombre es Jesus.

Que me ama, que me ama, que me ama, si con tierno amor.
Que me ama, que me ama, su nombre es Jesus.

Tu tienes un amigo que te ama, te ama, te ama.
Tu tienes un amigo que te ama, su nombre es Jesus.

Que te ama, que te ama, que te ama, si con tierno amor.
Que te ama, que te ama, su nombre es Jesus.